

PROGRAMACIÓN DOCENTE DE **PIANO APLICADO Á DIRECCIÓN V-VI**

CONSERVATORIO SUPERIOR DE MÚSICA DE A CORUÑA

TÍTULO SUPERIOR DE MÚSICA (ENSINANZAS REGULADAS POLO DECRETO 171/2016, DO 24 DE NOVEMBRO)

1. IDENTIFICACIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN													
DISCIPLINA: PIANO APLICADO Á DIRECCIÓN V-VI													
ESPECIALIDADE:	DIRECCIÓN								ITINERARIOS:	Dirección			
CARÁCTER:	OBRIGATORIA								TIPO DE CLASE:	INDIVIDUAL			
DEPARTAMENTO:	Procedementos auditivos e instrumentais								XEFE DE DPTO.:	Matilde Rubio			
CURSOS	1º curso		2º curso		3º curso		4º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA:	A determinar			
CUADRIMESTRES	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais:	0,5			
ECTS/CUAD.					2	2			Observacións:	-----			
DOCENTES:	NOME E APELIDOS								EMAIL/TEL/WEB	TITORÍA			
	PABLO SABIO LADRA								pablosl@edu.xunta.gal				

2. DESCRIPTOR E COMPETENCIAS	
<p>DESCRITOR: Desenvolvemento dos principios básicos da técnica pianística como ferramenta fundamental na práctica da dirección. Coñecemento das características técnicas e sonoras do piano, así como das súas posibilidades interpretativas. Comprensión e percepción dos diversos elementos e procedementos constructivos (estructuras armónicas e as súas funcións, relacións formais, etc.) das obras para piano por medio da análise. Interpretación de repertorio de diferentes estilos e aplicación das súas convencións interpretativas. Desenvolvemento da lectura a primeira vista e do transporte. Consecución de mecanismos para a redución de partituras.</p>	
<p>COÑECEMENTOS PREVIOS: Os demostrados na proba de acceso</p>	
<p>RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS. O estudo do Piano Aplicado debe verse como unha disciplina que globaliza e aúna distintas disciplinas como son Análise, Formación e adestramento auditivo e vocal, Composición, Redución de partituras, Improvisación e acompañamento e Composición aplicada. A disciplina está deseñada para que sexa unha ferramenta para o docente e compositor. Creada con un carácter eminentemente práctico e funcional para o futuro músico, introducíndolle na audición e práctica polifónica, así como na análise e no desenvolvemento de estruturas harmónicas. As diferentes disciplinas reúnen certas características comúns, cuido coñecemento e práctica son esenciais para a formación dun músico, e o Piano Aplicado ten a virtude de facer este percorrido transversal ao longo delas.</p>	
COMPETENCIAS TRANSVERSAIS:	T1, T3, T6, T13
COMPETENCIAS XERAIS:	X1, X2, X3, X4, X6, X8, X10, X13, X17, X21, X22, X24
COMPETENCIAS ESPECÍFICAS:	ED2, ED4, ED7
<p>Ver a listaxe de competencias e a súa descrición no Decreto 171/2016 do 24 de novembro, anexo II</p>	

3. OBXECTIVOS	
DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Desenvolver unha técnica pianística básica para conseguir unha relaxación fisiolóxica e mental que permita a comprensión e realización das ideas musicais no teclado, empregando as posibilidades sonoras do instrumento.	TODAS
Alcanzar progresivamente rapidez de reflexos na lectura a primeira vista, o transporte e a redución/simplificación de partituras, a través da aplicación do análise.	T3, T13, X1, X2, X3, X4, X6, X8, X13, X17, X21, X24, EP3, EC1, EC9
Estudar estruturas harmónicas básicas frecuentemente utilizadas.	T3, T13, X1, X4, X13, X17, EP2, EP3, EC1
Analizar harmonicamente partituras sabendo extraer delas os elementos básicos e establecer solucións paralelas ás do autor.	T3, T13, X1, X2, X4, X8, X13, X17, X21, X22, X24, EP3, EC1, EC9
Inventar motivos melódicos desenvolvidos de acordo cos procesos de pregunta-resposta e adaptación por transporte e enlace de estruturas harmónicas básicas.	T3, T13, X2, X22, EP2, EP3,
Desenvolver a creatividade rítmica, melódica e harmónica. Improvisando o teclado por medio de estruturas harmónicas cada vez mais desenvolvidas, e aplicando todos os coñecementos estudados.	T3, T6, T13, X1, X2, X4, X13, X21, X22, EC1, EC9
Saber realizar distintos tipos de acompañamentos desenvolvendo unha estrutura harmónica dentro dun discurso musical, aplicando todos os medios técnicos aprendidos, do xeito mais evolucionado posible e co estilo que se traballe.	T3, T6, T13, X1, X2, X4, X13, X21, X22, EP2, EP3, EP5, EC1, EC9

4. CONTIDOS		
TEMAS	DESCRITOR DE SUBTEMAS 1º CUADRIMESTRE (Piano Aplicado V)	SESIÓNS
1. Desenvolvemento técnico	1.1 Funcionamento e mecanismo xeral, escape, pedais. 1.2 Acústica e sonoridade. 1.3 Aspectos posturais e relaxación. 1.4 Técnica dixital e braquial. 1.5 Paso do polgar. Escalas e arpegios. 1.6 Notas dobres, técnica polifónica. 1.7 Articulación. Dinámica. Tipos e ataques relacionados. 1.8 Dixitación. Musical e fisiolóxica. 1.9 Pedalización.	2
2. Análise	2.1 Análise formal 2.2 Análise harmónico 2.3 Análise melódico	2
3. Interpretación	3.1 Os estilos en a literatura pianística. Interpretación como mínimo de 2 obras de estilos diferentes ¹ 3.2 A memoria na interpretación pianística.	3
4. Repentización	4.1 A lectura a primeira vista 4.2 O transporte 4.3 A redución/simplificación de partituras	3
5. Área creativa	5.1 Harmónica. 5.1.1 Enlaces de acordes. Inversións. 5.1.2 Estructuras harmónicas Tonalidades maiores e menores, graos I-II-III-IV-V-V7-VI-VII- V do V, Acordes de sétima e novena. Pedal de tónica e dominante. 5.1.3 Cadencias. 5.2 Melódica. 5.2.1 Creación de melodías 5.2.2 Célula, motivo, semifrase, frase. 5.2.3 Emprego de notas reais e estranas ao acorde. 5.2.4 Inicio á improvisación consciente e meditada, establecendo unas pautas previas baseadas nos contidos anteriores tanto harmónicos como melódicos 5.3 Acompañamento. 5.3.1 Harmonización de melodías clásicas, populares ou de música lixeira (melodía acompañada). 5.3.2 Utilización do cifrado americano. 5.3.3 Acompañamentos con patróns rítmicos de dificultade crecente, utilizando acordes placados, despregados ou rotos e acordes en estado fundamental ou investidos. 5.3.4 Acompañamento a dúas mans. 5.3.5 Melodía na man dereita e acordes na esquerda.	4
6. Repaso dos contidos tratados	6.1 Repaso, afianzamento e cuestións que poidan xurdir sobre os contidos traballados.	2
TOTAL SESIÓNS:		16 ²
TEMAS	DESCRITOR DE SUBTEMAS 2º CUADRIMESTRE (Piano Aplicado VI)	SESIÓNS
1. Desenvolvemento técnico	1.1 Funcionamento e mecanismo xeral, escape, pedais. 1.2 Acústica e sonoridade. 1.3 Aspectos posturais e relaxación. 1.4 Técnica dixital e braquial. 1.5 Paso do polgar. Escalas e arpegios. 1.6 Notas dobres, técnica polifónica. 1.7 Articulación. Dinámica. Tipos e ataques relacionados. 1.8 Dixitación. Musical e fisiolóxica. 1.9 Pedalización.	6
2. Análise	2.1 Análise formal 2.2 Análise harmónico 2.3 Análise melódico	6
3. Interpretación	3.1 Os estilos en a literatura pianística. Interpretación como mínimo de 2 obras de estilos diferentes ³ 3.2 A memoria na interpretación pianística.	6
4. Repentización	4.1 A lectura a primeira vista 4.2 O transporte 4.3 A redución/simplificación de partituras	6
5. Área creativa	5.1 Harmónica. 5.1.1 Enlaces de acordes. Inversións. 5.1.2 Estructuras harmónicas Tonalidades maiores e menores, graos I-II-III-IV-V-V7-VI-VII- V do V, Acordes de sétima. Pedal de tónica e dominante. 5.1.3 Cadencias. Melódica. 5.2.1 Creación de melodías 5.2.2 Inicio á improvisación consciente e meditada, establecendo unas pautas previas baseadas nos contidos anteriores tanto harmónicos como melódicos 5.3 Acompañamento. 5.3.1 Harmonización de melodías clásicas, populares ou de música lixeira (melodía acompañada). 5.3.2 Acompañamentos con patróns rítmicos de dificultade crecente, utilizando acordes placados, despregados ou rotos e acordes en estado fundamental ou investidos. 5.2 5.3.3 Acompañamento a dúas mans. 5.3.5 Melodía na man dereita e acordes na esquerda.	6
6. Repaso dos contidos tratados	6.1 Repaso, afianzamento e cuestións que poidan xurdir sobre os contidos traballados.	6
TOTAL SESIÓNS:		6 ⁴

¹ Recoméndase que o longo de todo o curso o alumno traballe como mínimo 4 obras de diferentes estilos. Será o profesor o que decida en función do alumno que estilos traballa en cada un dos cuatrimestres.

² Ler o punto 8. Observacións, desta programación

³ Recoméndase que o longo de todo o curso o alumno traballe como mínimo 4 obras de diferentes estilos. Será o profesor o que decida en función do alumno que estilos traballa en cada un dos cuatrimestres.

5. PLANIFICACIÓN DOCENTE E METODOLOXÍA

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Práctica na aula: Explicarase os diferentes contidos, para pasar rapidamente á súa realización ao piano por parte do alumno. Partirase dunha peza o fragmento clásico ou popular Realizando: 1. Lectura e análise formal, melódica, rítmica e harmónica. 2. Exercicios harmónicos derivados da análise en distintas tonalidades 3. Transporte de acordo coa estrutura harmónica 4. Improvisación de acordo coa estrutura harmónica. As diversas actividades iremos alternándoas, xa que nunha soa clase non se poden facer todas	8		8
Práctica individual: Adestramento persoal do alumnos de todas as ferramenta e técnicas achegadas polo docente na aula.		51	51
Actividades de avaliación	1		1
TOTAL HORAS:			60

6. AVALIACIÓN

A avaliación é continua e o alumno/a disporá de dúas convocatorias por cuadrimestre, ordinaria e extraordinaria. No caso de perda da avaliación continua o alumno/a deberá acollerse ao disposto no apartado de avaliación alternativa da programación docente. Avaliación continua da asistencia ás clases e aproveitamento das mesmas ata o 13 de marzo (período docencia presencial) Valorarase a actitude, adicación, atención e participación. No seguimento diario valoraranse as destrezas acadadas, o nivel de comprensión, a musicalidade etc.

Clases e ou traballos realizados no período de confinamento (posterior ao 13 de marzo) - Asistir ás clases programadas e/ou entrega de traballos propostos polo profesor.

-Ser quen de traballar de forma autónoma así como de organizar o traballo individual de forma eficiente.

-Ser quen de xestionar adecuadamente a información recibida, analizala e sintetizala.

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
6.1. CONVOCATORIA ORDINARIA			
6.1.1 AVALIACIÓN ORDINARIA (CON AVALIACIÓN CONTINUA)			
Asistencia e rendemento na clase.	Amosar na aula unha boa predisposición e unha capacidade de aprendizaxe progresiva como resultado da optimización do rendemento da práctica individual.	TODAS	100%
Traballos feitos vía telemática, que serán decididos por cada profesor da materia, e que poderán incluír o envío de gravacións interpretando, ao piano 2 obras de diferentes estilos e dificultade adecuada, aplicando os medios técnicos e sonoros necesarios para a súa resolución (se o alumno contara cun piano), ou ben a realización de traballos diversos, relacionados cos diferentes aspectos da materia	Manter unha posición correcta de toda a anatomía implicada na execución, favorecendo a calidade sonora e ligando os aspectos técnicos e musicais. (Obxectivo 1). A calidade da redacción, exposición e desenvolvemento de ideas nos traballos que decida o profesor e relacionados cos contidos da materia	TODAS	Ata un 50% sobre a nota do período de clases do primeiro cuadrimestre
6.1.3. AVALIACIÓN ALTERNATIVA (PERDA AVALIACIÓN CONTINUA con máis de 3 faltas)			
OPCIÓN 1) Enviar un vídeo interpretando ao piano 2 obras de diferentes estilos e dificultade adecuada, aplicando os medios técnicos e sonoros necesarios para a súa resolución, no caso de que o alumno dispoña de piano na casa	Manter unha posición correcta de toda a anatomía implicada na execución, favorecendo a calidade sonora e ligando os aspectos técnicos e musicais. (Obxectivo 1).	TODAS	100%
OPCIÓN 2) Enviar un traballo ou varios traballos escritos de acordo ao que propoña o profesor, e relacionados cos contidos da materia.	A calidade da redacción, exposición e desenvolvemento de ideas nos traballos que decida o profesor e relacionados cos contidos da materia	T3, T6, T13, X1, X2, X4, X13, X21, X22, EP2, EP3, EP5, EC1, EC9	100%

⁴Ler o punto 8. Observacións, desta programación

6.2. CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA

OPCIÓN 1) Enviar un vídeo interpretando ao piano 2 obras de diferentes estilos e dificultade adecuada, aplicando os medios técnicos e sonoros necesarios para a súa resolución, no caso de que o alumno teña piano no casa	Manter unha posición correcta de toda a anatomía implicada na execución, favorecendo a calidade sonora e ligando os aspectos técnicos e musicais. (Obxectivo 1).	TODAS	
OPCIÓN 2) Enviar un traballo ou varios traballos escritos de acordo ao que propoña o profesor, e relacionados cos contidos da materia.	Amosar autonomía e solvencia na lectura a primeira vista de fragmentos e obras (Obxectivos 2, 3 e 4).	T3, T13, X1, X2, X3, X4, X6, X8, X13, X17, X21, X22, X24, EP2, EP3, EC1, EC9	
Matrícula de honra: O alumnado que obteña como mínimo un 9 de nota final na avaliación ordinaria, poderá optar a Matrícula de Honra. O criterio para a obtención da matrícula correrá a cargo do profesorado. Se o número de alumnado presentado para Matrícula de Honra supera o de Matrículas permitidas (1 Matrícula de Honra por cada 20 alumnos), realizarase unha proba específica.			

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE EDUCACIÓN, UNIVERSIDADE
E FORMACIÓN PROFESIONAL
CONSERVATORIO SUPERIOR DE MÚSICA DA CORUÑA

7. BIBLIOGRAFÍA, MATERIAIS E DOCUMENTOS

A. Manuais de consulta

- Apellániz Segura, E; González Sarmiento, F. J; Molina, Emilio (2006). Piano complementario 2. Madrid: Enclave Creativa Ediciones S.L.
- Apellániz Segura, E; González Sarmiento, F. J; Molina, Emilio (2007). Piano complementario 1. Madrid: Enclave Creativa Ediciones S.L.
- Bach, J. S. por García Vázquez, J.R. (2010) *22 pequenos preludios. Análisis y metodología de trabajo*. Madrid: Enclave Creativa
- Bach, J. S. por García Vázquez, J. R. (2008) *15 invenciones a dos voces. Análisis y metodología de trabajo*. Madrid: Enclave Creativa.
- Burgmüller por Molina, E; Molina, C. (2006). *25 estudos fáciles para piano. Op 100. Análisis y metodología de trabajo*. Madrid: Enclave Creativa
- Molina, E.(1990). *Improvisación al piano. Volúmen 1. Ejercicios fundamentales*. Madrid: Real Musical (reeditado por Enclave Creativa).
- Molina, E. (1994). *Improvisación al piano. Voúmen 2. Desarrollo de estruturas armónicas*. Madrid: Real Musical. (reeditado por Enclave Creativa)
- Molina, E. (1994). *Improvisación al piano. Volúmen 3. Estructures melódicas*. Madrid: Real Musical. (reeditado por Enclave Creativa)
- Molina, E; Cisneros, J; Doña, I; Rodriguez, J.(2007). *Improvisación y acompañamiento. Voúmen 1*. Madrid: Enclave Creativa Ediciones S.L
- Molina, E.: (2007) *Piano complementario, 3*. Madrid: Enclave Creativa Ediciones S.L.
- Molina, E.: (2007) *Piano complementario, 4*. Madrid: Enclave Creativa Ediciones S.L.

A. Partituras orientativas

- **Estudos:** Czerny op.299, op. 77 y op.337, op. 365; Jensen op.32, Burgmüller (op. 100,105 e 109), Lemoine op. 37, Cramer, Beyer op.101, Heller (op. 45), Bertini op.29. Op. 32 e op. 100; Diabelli: Estudos melódicos fáciles op. 149.
- **Barroco:** J. S. Bach: álbum de Ana Magdalena Bach, Invencions e sinfonías, Pequenos preludios e fugas, algunha danza de Suites ou Partitas; Scarlatti: sonatas.
- **Clasicismo:** Sonatinas de Clementi, Dussek, Kuhlau, Diabelli, Beethoven, Mozart (Seis sonatinas vienesas, 12 Valses), Haydn: Seis sonatinas Opus 36; algún movemento de Sonatas de Mozart (exemplo: Sonata Fácil), ou de Sonatas de Haydn.
- **Romanticismo:** Álbum Da mocidade, Escenas de nenos e Escenas do bosque de Schumann, Pezas líricas de Grieg, Tchaikovsky: Álbum e a mocidade, As estacións 12 pezas para piano op. 40, Romanzas sen palabras de Mendelssohn, Valses de Brahms, Reger: Recordos de mocidade.
- **Século XX:** Bartok: For children e Mikrokosmos; Casella: 11 Pezas infantís; Debussy: Children's corner e Reverie; Kabalevsky: pezas infantís op. 39 e op. 51, Sonatina op. 13, 4 pequenas pezas op. 14; Kodaly: danzas e pequenas pezas; Kachaturian: Pezas para nenos, Estampas de nenos; Prokofiev: 12 Pezas infantís op. 65 e outras pezas breves; Satie: Gymnopedies, Gnossiennes e outras pezas curtas; Smetana: Pezas fáciles; Shostakovich: 6 Pezas infantís; Stravinsky: Valses para nenos e 3 Pezas fáciles.
- **Obras españolas:** Danzas españolas de Granados; Follas de álbum e 6 pequenos valsos de Albéniz; A. G. Abril: Preludios de Mirambel.
- **Obras a 4 mans:** Sonatinas de Diabelli; Sonatas de Mozart; Sonatas de C. Ph. E. Bach; A miña nai a oca de Ravel; Danzas húngaras de Brahms; M. Camp Basic Jazz vol. 2; 15 pequenas danzas para piano a 4 mans de Beethoven; Pezas fáciles para piano a 4 mans de distintos autores prebarrocos, barrocos e clásicos arraxadas por Leopold J. Beer; The Joy Piano Duets (melodías clásicas arraxadas para piano a 4 mans), French piano Duets (Debussy, Ravel, Satie), Reduccions de Suites de Bach a 4 mans.

8. OBSERVACIÓNS

O tipo de contidos desta asignatura fai imposible na maioría dos casos a organización deles en sesións illadas e perfectamente delimitadas. A materia, eminentemente práctica, é de carácter tanto acumulativo como continuado e depende en gran medida da particularidade de cada alumno, pois hai grandes diferenzas en canto a velocidade de aprendizaxe e asimilación dos contidos. **Unha vez estudado éstos repítense unha e outra vez ao longo de todo o cuadrimestre, non quedando relegados só á sesión onde se introduciu.**

Dado que o número de semanas non coincide co número de sesións adaptárase cada curso segundo número e colocación dos festivos e as diversas actividades do centro modificando se fora necesario no propio curso o número de sesión asignadas a cada tema ; en ningún caso se incluírán temas deste curso no seguinte.